

Çocuklar in Kapsamlı? Okul Doyumu Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Çocuklar in Kapsamlı? Okul Doyumu Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=18891>

Özet

Çocuklar için Kapsamlı Okul Doyumu Ölçeği (ÇKSÖ), öğrencilerin okullarına yönelik genel duygusal ve bilişsel değerlendirmelerini ölçmek amacıyla geliştirilmiş bir psikometrik araçtır. Bu ölçek, Bülent Baki Telef tarafından 2014 yılında Türkçe'ye uyarlanmıştır. Uyarlama çalışması, orijinal ölçeğin Türk kültürüne ve diline uygunluğunu sınamak ve geçerlik ile güvenirlik kanıtlarını sunmak üzere gerçekleştirilmiştir. Ölçek, okul ortamına yönelik **memnuniyet**, öğrenme deneyimlerinden alınan **haz** ve okula gitmeye yönelik genel **pozitif tutumlar** tek bir boyutta toplamaktadır.

Uyarlama çalışmasında elde edilen veriler, ölçeğin tek faktörlü yapısını korunduğunu ve psikometrik özelliklerinin yüksek düzeyde tatmin edici olduğunu göstermiştir. Bu ölçek, eğitim psikolojisi ve çocuk gelişimi alanlarında, öğrencilerin akademik ve sosyal refahını destekleyici araştırmalarda temel bir ölçüm aracı olarak kullanılmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Okul doyumu, okul memnuniyeti, psikometri, uyarlama, Cronbach Alpha, Doğrulayıcı Faktör Analizi, 5'li Likert Ölçeği.

Yazarlar

Bülent Baki Telef

Amaç

Çocuklar için Kapsamlı Okul Doyumu Ölçeği'nin temel amacı, ilköğretim çağındaki çocukların okullarına ve öğrenme süreçlerine yönelik duydukları **okul doyumu** düzeyini güvenilir ve geçerli bir şekilde ölçmektir. Ölçek, çocukların okul deneyimlerini ne ölçüde olumlu algıladıklarını, okulu ne kadar etkili bulduklarını ve öğrenme faaliyetlerinden ne kadar mutlu olduklarını belirlemeye odaklanır.

Türkçe uyarlama çalışması, orijinal ölçeğin yapısal geçerliliğini Türk örnekleminde test etmek, kültürel adaptasyonunu sağlamak ve ölçeği Türkiye'deki eğitim araştırmacıların kullanımına sunmak amacıyla yapılmıştır. Bu sayede, okullardaki eğitim kalitesinin ve öğrenci refahının değerlendirilmesine katkıda bulunulması hedeflenmiştir.

Yapı

Ölçek, psikolojik bir yapı olarak **okul doyumunu** ölçmektedir. Okul doyumu, öğrencilerin okul yaşamının çeşitli yönlerine (akademik faaliyetler, sosyal ilişkiler, okul ortamı) ilişkin genel

mutlulukları ve memnuniyetlerini ifade eden subjektif bir refah kavramıdır. Bu kavram, öğrencinin akademik başarıları ve genel psikososyal gelişimi ile yakından ilişkilidir.

Çocuklar için Kapsamlı Okul Doyumu Ölçeği, 6 maddeden oluşan ve tek boyutlu (unidimensional) bir yapıya sahiptir. Bu tek boyut, öğrencinin okulu bir bütün olarak algıladığı pozitif duygusal tepkileri ve genel memnuniyeti temsil eder. Maddeler, öğrenme deneyimlerinin keyifli olup olmadığına ve okula gitme isteğine odaklanarak bu yapıyı kapsamlı bir şekilde değerlendirir.

Geçerlik

Ölçeğin yapı geçerliğini incelemek amacıyla uyarılma çalışmasında Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) kullanılmıştır. DFA sonuçları, ölçeğin tek faktörlü yapısının Türk örnekleminde doğrulandığını ve kabul edilebilir düzeyde iyi bir model uyumu sergilediğini göstermiştir.

Elde edilen uyum indeksi değerleri şunlardır:

χ^2/sd (Ki-kare / Serbestlik Derecesi Oranı) = 3.45 (Kabul edilebilir düzeyde).

RMSEA (Yaklaşık Hata Karekök Ortalaması) = 0.06 (iyi uyum).

RMR (Karekök Ortalama Rezidü) = 0.01 (Çok iyi uyum).

GFI (Yıllık Uyum İndeksi) = 0.98.

NFI (Normleştirilmiş Uyum İndeksi) = 0.99.

RFI (Göreceli Uyum İndeksi) = 0.98.

CFI (Karşılaştırmalı Uyum İndeksi) = 0.99.

IFI (Artmış Uyum İndeksi) = 0.99.

Bu değerler, ölçeğin teorik yapısının ampirik verilerle yüksek düzeyde örtüşmesini ve dolayısıyla ölçeğin yapı geçerliğinin sağlandığını kanıtlamaktadır.

Güvenirlilik

Ölçeğin iç tutarlılığını değerlendirmek için Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı hesaplanmıştır. Güvenirlilik çalışması sonucunda elde edilen Cronbach Alpha katsayısı .89 olarak belirlenmiştir. Bu değer, psikometrik standartlara göre oldukça yüksek olup, ölçek maddelerinin aynı yapıyı tutarlı bir şekilde ölçtüğünü göstermektedir.

Yüksek iç tutarlılık katsayısı, ölçeğin çocukların **okul doyumu** düzeylerini güvenilir bir biçimde saptayabildiğini ve tekrarlanan ölçümlerde benzer sonuçlar elde etme potansiyeline sahip olduğunu işaret etmektedir. Bu sonuçlar, ölçeğin araştırma ve uygulamalarda kullanılabilirliğini desteklemektedir.

Faktör Analizi

Çocuklar için Kapsamlı Okul Doyumu Ölçeği, tek boyutlu bir yapıya sahiptir. Uyarlama çalışmasında gerçekleştirilen Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA), ölçeğin 6 maddesinin tamamının tek bir faktör altında toplandığını doğrulamıştır. Bu bulgu, ölçeğin orijinal yapısını koruduğunu ve Türk kültüründe de tekil bir okul doyumu algısının ölçtüğünü göstermektedir.

Faktör yükleri ve uyum indeksleri, bu tek boyutlu modelin verilere mükemmel uyum sağladığını kanıtlanmıştır (GFI, NFI, CFI değerlerinin 0.98 ve üzeri olması bu durumu desteklemektedir). Bu yapısal özellik, ölçekten elde edilen toplam puanın doğrudan **okul doyumu** düzeyini temsil ettiğini belirtir.

Ölçme Aracı

Test Türü: Uyarlama Ölçeği (Adaptation of an existing scale)

Format: Öz Bildirim Ölçeği (Self-Report Scale)

Dil Kullanılabilirliği: Türkçe

Hedef Kitle: Çocuklar (İlköğretim öğrencileri)

Yaş Grubu: Araştırmaların yapıldığı örneklem başlı olarak genellikle 8-12 yaş aralığı (İlköğretim/Ortaokul başlangıç seviyesi).

Örneklem Detayları: Uyarlama çalışması, Türkiye'deki ilköğretim kademesindeki öğrencilerden oluşan bir örneklem üzerinde gerçekleştirilmiştir.

Test Metodolojisi: Ölçek, 6 maddeden oluşur ve 5'li Likert Ölçeği formatında derecelendirilir. Derecelendirme seçenekleri, katılımcının ilgili maddeye ne ölçüde katıldığını veya katılmadığını belirlemesini sağlar (Örneğin: Hiç katılmıyorum, Kısmen katılmıyorum, Tamamen katılmıyorum vb.).

Anahtar Kelimeler

Eğitim psikolojisi, çocuk refahı, okul doyumu, psikometrik özellikler, tek boyutlu yapı, güvenilirlik katsayısı, Bülent Baki Telef.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcısı: Bilgi mevcut değildir.

Kurumsal E-posta Adresleri: bakitelef@gmail.com

Yazınma Adresi: Bilgi, makale referansında yer almaktadır.

Yazınlar, Ücret ve Test Yılı

Yazınlar ve Kullanım Ücreti: Ölçeğin ticari olmayan akademik araştırmalarda kullanım için yazar ile iletişime geçilmesi önerilir. Yazarın e-posta adresi (bakitelef@gmail.com) iletişim için mevcuttur.

Test Yılı (Uyarlama): 2014

Kaynaklar

Telef, B. B. (2014). Çocuklar için Kapsamlı Okul Doyumu Ölçeği'nin Türkçe'ye uyarlama çalışması. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 10(2), 478-490.

Makalenin orijinal bağlantısı için: <http://eku.comu.edu.tr/article/view/1044000273>

Ölçeğin orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: cocuklar-icin-kapsamli-okul-doyumu-olcegi-toad.pdf

Çocuklar için Kapsamlı Okul Doyumu Ölçeği Maddeleri

Ölçek, 5'li Likert tipi derecelendirme ile yapılan 6 maddeden oluşmaktadır:

- Okuldaki günlerim güzeldir
- Öğrenmek beni mutlu eder
- Okula gitmeyi severim .
- Öğrenmek güzeldir
- Okul eğlencelidir
- Okul dersleri eğlencelidir